

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

DEPARTAMENT JAKOŚCI EDUKACJI

Liceum ogólnokształcące

- Każdy uczeń liceum musi realizować od 2 do 4 przedmiotów w zakresie rozszerzonym spośród zaproponowanych przez szkołę;
- Przynajmniej jednym z przedmiotów nauczanych w zakresie rozszerzonym **musi być: historia, geografia, fizyka, biologia, chemia;**
- Jeśli oddział (grupa oddziałowa, międzyoddziałowa lub międzyszkolna) nie realizuje w zakresie rozszerzonym **historii** musi realizować przedmiot uzupełniający **historia i społeczeństwo;**
- Jeśli oddział (grupa oddziałowa, międzyoddziałowa lub międzyszkolna) nie realizuje w zakresie rozszerzonym **geografii, chemii, fizyki lub biologii** musi realizować przedmiot uzupełniający **przyroda;**
- W szkole mogą też być realizowane inne przedmioty uzupełniające: **ekonomia w praktyce, zajęcia artystyczne lub inne przedmioty**, dla których nie ustalono podstawy programowej a program nauczania opracowano w szkole;
- Na naukę przedmiotów nauczanych w zakresie rozszerzonym oraz przedmiotów uzupełniających należy przeznaczyć łącznie co najmniej **870 godzin (29 godzin tygodniowo** w szkolnym planie nauczania opracowanym na trzyletni cykl nauczania);
- Na nauczanie każdego przedmiotu w zakresie rozszerzonym i każdego przedmiotu uzupełniającego należy w szkolnym planie nauczania przewidzieć liczbę godzin **nie mniejszą** niż ustaloną w ramowym planie nauczania dla liceum ogólnokształcącego;
- Przedmioty nauczane w zakresie podstawowym, z wyjątkiem: języka polskiego, języka obcego nowożytnego, języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego, matematyki i wychowania fizycznego są realizowane w klasie I;
- Przedmioty nauczane w zakresie podstawowym: język polski, język obcy nowożytny, język mniejszości narodowej, etnicznej lub język regionalny, matematyka i wychowanie fizyczne są realizowane w klasach I – III;
- Przedmioty nauczane w zakresie rozszerzonym: język polski, język obcy nowożytny, język mniejszości narodowej, etnicznej lub język regionalny i matematyka są realizowane w klasach I – III;
- Przedmioty nauczane w zakresie rozszerzonym: historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka i informatyka są realizowane po uprzednim

Podstawowe reguły obowiązujące przy organizowaniu nauczania przedmiotów w zakresie rozszerzonym i przedmiotów uzupełniających w liceum i technikum

---

zrealizowaniu tych przedmiotów w zakresie podstawowym (najczęściej od II klasy, chyba że w szkolnym planie nauczania przewidziano zakończenie nauczania przedmiotu w zakresie podstawowym już w klasie I, np. w pierwszym półroczu);

- Realizacja przedmiotów: historia muzyki, historia sztuki, język łaciński i kultura antyczna oraz filozofia może rozpocząć się w klasie I, II lub III.

Przykładowo: w liceum niezgodna z ww. zasadami będzie realizacja przez ucznia w zakresie rozszerzonym *języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie i języka obcego nowożytnego, lub języka obcego nowożytnego, informatyki i matematyki*, ponieważ co najmniej jednym z wybranych z oferty szkoły przez ucznia przedmiotów musi być historia, geografia, biologia, chemia lub fizyka.

Załącznik nr 7 do rozporządzenia Ministra Edukacji narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204)

Więcej:

<http://www.ore.edu.pl/s/176> , w szczególności:

Poradnik dla dyrektora liceum ogólnokształcącego. Ramowe plany nauczania.

Kalkulator szkolnych planów nauczania.

Zmiany w organizacji pracy szkół. Prezentacja nr 2.

Technikum

- Każdy uczeń technikum musi realizować 2 przedmioty w zakresie rozszerzonym spośród zaproponowanych przez szkołę;
- Przynajmniej jednym z przedmiotów nauczanych w zakresie rozszerzonym **musi być: geografia, biologia, chemia, fizyka lub matematyka;**
- **We wszystkich oddziałach (grupach oddziałowych, międzyoddziałowych i międzyszkolnych)** realizowany jest **przedmiot uzupełniający historia i społeczeństwo**, (z wyjątkiem oddziałów/grup oddziałowych/międzyoddziałowych /międzyszkolnych, w których realizowana jest historia w zakresie rozszerzonym);
- W oddziałach (grupach oddziałowych, międzyoddziałowych i międzyszkolnych), w których realizuje się w zakresie rozszerzonym historię i jeden z przedmiotów: geografia, biologia, chemia lub fizyka, jest realizowany przedmiot uzupełniający ekonomia w praktyce;
- W oddziałach (grupach oddziałowych, międzyoddziałowych i międzyszkolnych), w których realizuje się w zakresie rozszerzonym przedmioty: historia i matematyka,

Podstawowe reguły obowiązujące przy organizowaniu nauczania przedmiotów w zakresie rozszerzonym i przedmiotów uzupełniających w liceum i technikum

---

- realizowany jest przedmiot uzupełniający przyroda;
- Na naukę przedmiotów w zakresie rozszerzonym oraz przedmiotów uzupełniających należy przeznaczyć co najmniej **540 godzin (18 godzin tygodniowo** w szkolnym planie nauczania opracowanym na czteroletni cykl nauczania);
  - Na nauczanie każdego przedmiotu w zakresie rozszerzonym i każdego przedmiotu uzupełniającego należy w szkolnym planie nauczania przewidzieć liczbę godzin nie mniejsza niż ustaloną w ramowym planie nauczania dla technikum;
  - Przedmioty w zakresie podstawowym, z wyjątkiem: języka polskiego, języka obcego nowożytnego, języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego, matematyki i wychowania fizycznego są realizowane w klasach I i II;
  - Przedmioty w zakresie podstawowym: język polski, język obcy nowożytny, język mniejszości narodowej, etnicznej lub język regionalny, matematyka i wychowanie fizyczne są realizowane w klasach I – IV;
  - Przedmioty w zakresie rozszerzonym: język polski, język obcy nowożytny, język mniejszości narodowej, etnicznej lub język regionalny i matematyka są realizowane w klasach I – IV;
  - Przedmioty w zakresie rozszerzonym: historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka i informatyka są realizowane po uprzednim zrealizowaniu tych przedmiotów w zakresie podstawowym, najczęściej od II lub III klasy, chyba że w szkolnym planie nauczania przewidziano zakończenie nauczania przedmiotu w zakresie podstawowym już w klasie I (np. w pierwszym półroczu);
  - Realizacja przedmiotów: historia muzyki, historia sztuki, język łaciński i kultura antyczna oraz filozofia może rozpocząć się w klasie I, II, III lub IV.

Przykładowo: w technikum niezgodna z ww. zasadami będzie realizacja przez ucznia pary przedmiotów nauczanych w zakresie rozszerzonym, wśród której nie ma geografii, biologii, chemii, fizyki lub matematyki, czyli np. języka obcego nowożytnego i historii, lub też np. informatyki i wiedzy o społeczeństwie.

Załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Edukacji narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204)

Więcej:

<http://new.koweziu.edu.pl/publikacje/item/57-ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>,

w szczególności: Szkolne plany nauczania.Krok po kroku. Wydanie drugie. (s.32-39)

<http://new.koweziu.edu.pl/repozytorium-kziu-spn>,

Podstawowe reguły obowiązujące przy organizowaniu nauczania przedmiotów w zakresie rozszerzonym i przedmiotów uzupełniających w liceum i technikum

---

- **Kwalifikacje wymagane od nauczycieli przedmiotów uzupełniających:**

W związku z nową podstawą programową kształcenia ogólnego, której realizacja rozpoczęła się w klasach pierwszych liceum ogólnokształcącego i technikum od roku szkolnego 2012/2013, zmienione zostało rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, poprzez wprowadzenie odrębnych regulacji dotyczących kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela przedmiotów uzupełniających na IV etapie edukacyjnym, tj. *historii i społeczeństwa oraz przyrody*:

- Kwalifikacje do nauczania *historii i społeczeństwa* jako przedmiotu uzupełniającego w szkołach ponadgimnazjalnych posiada osoba spełniająca wymagania kwalifikacyjne do nauczania historii w tym typie szkół;
- Zajęcia z *historii i społeczeństwa* mogą być prowadzone również przez zespół dwóch lub więcej osób, z których jedna posiada kwalifikacje do nauczania historii, a pozostałe osoby posiadają kwalifikacje do nauczania wiedzy o społeczeństwie, wiedzy o kulturze, filologii klasycznej lub filozofii;
- Kwalifikacje do nauczania *przyrody* jako przedmiotu uzupełniającego w szkołach ponadgimnazjalnych posiada osoba spełniająca wymagania kwalifikacyjne do nauczania biologii, geografii, fizyki lub chemii w tym typie szkół. Zajęcia *przyrody* może prowadzić każdy z nauczycieli ww. przedmiotów;
- Zajęcia z *przyrody* jako przedmiotu uzupełniającego mogą być również prowadzone przez zespół dwóch lub więcej osób posiadających kwalifikacje do nauczania biologii, geografii, fizyki lub chemii;
- Kwalifikacje do nauczania pozostałych przedmiotów uzupełniających ustala dyrektor szkoły, z uwzględnieniem zapisów rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

[Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. Nr 50, poz. 400, z późn. zm.)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 kwietnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. poz. 426)